

ADATOK KASSA VÁROS XVII. SZÁZADBELI NYOMDÁSZATÁHOZ.

Közli: IFJ. KEMÉNY LAJOS.

Kassa város XVII. századbeli nyomdászatának történetéhez folytatom az adatok közlését, melyeket a város gazdag levéltári anyagából e folyóirat eddigi folyamaiban megkezdttem. Jelen közleményben a XVII. századból három eredeti okiratot teszek közzé, melyek a város nyomdászatának XVII. századbeli történetéhez nyújtanak becses adalékokat. Ezekből *az első: Mihálykó János* eperjesi magyar predikátornak a kassai városi tanácshoz 1612-ben irt levelét tartalmazza, melyben a tanácsnak az általa német nyelvből magyarra fordított: *Az örök életről* című munkáját megküldi; a *második* gróf Esterházy Miklós nádornak Nyitrán 1630. okt. 27-én kelt rendelete Kassa város tanácsához, melyben a Rákóczy György «*acclamatioja*» ügyében irt munka szerzőjének és nyomtatójának földerítését a tanács kötelességévé teszi; a *harmadik* a kassai compactoroknak a város tanácsához 1700-ban intézett folyamodása, melyben a városi tanácsnál az eperjesi és lőcsei compactorok egyesült czehe ellenében, az ellenök ő felségénél terjesztett rágalmak ügyében védelemért esedeznek.

Ezen három okiratnak eredeti szövege szövszerinti közlésben így következik:

I.

Mihálykó János eperjesi magyar predikátor Pollio Lukács boroszlói predikátor «Az örök életről» szóló német munkájának általa magyar nyelvre fordított kiadásából Kassa városának egy példánnyal kedveskedik. Eperjes, 1612. november 6.

Isteni imádságim mellett alázatos szolgálatomat ajánlom kegyelme-
meteknek, mint nemes és böcsületes szomszéd uraimnak és jóakaró
patronusimnak, kívánván szívemnek teljes indulatjából, hogy az
uristen kegyelme-
teteket az ő sok javaival gazdagon és búségesen
megáldja etc. Ez elmúlt esztendőknben, nemes és böcsületes uraim,
tisztelnem és hivatalomnak több foglalatossági között exercitii
gratia vóm magamra ez kis munkát, hogy az Istenben elnyugodt
Pollio Lukács uram, barazlaiak főpraedicátorának szép és drága
gyönyörűséges vigasztalásokkal megrakodott kis könyvecskéit «*Az
örök életről*» német nyelvből fordítsam az mi magyar nyelvünkre,
kire az uristen kegyelmesen hozzásegé-
tvén, nem akartam azt más
bizott uraimtól és jó akaró barátimtól, atyámfiától eltitkolnom,
hanem azokkal is közlenem, kiválképpen, az kik az német nyelvet
nem értik. És noha kegyelme-
tetek, úgy mint kiknek alkalmas risze
az nyelvet jól tudja és érti, netalántán nem szükölködnék ez én
munkám nélkül, de mivelhogy immáron ebben vég vagyon és én
is kegyelme-
teteket az több patronusim mellett jóakaró bizodalmas
uraimnak, patronusimnak és fautorimnak tartom, semmiképpen
meg nem türtethettem magamot, hogy kegyelme-
teteket riszetlenné
tenném, hanem egy exemplárt küldöttem kegyelme-
teteknek (örö-
mest többet küldöttem volna, de az többit palatinus uramnak ő nagy-
ságának kellett felvinnem), hogy ezzel az én kegyelme-
tetekhez való
jó affectiómat és szolgálatra való kisz akaratomat megjelentssem
és kegyelme-
tetek is engemet az több jóakaró szolgálai közzül az leg-
kisebb szolgálójának tartson. Ke-
gyelme-
teteket kirem, mint jóakaró
szomszéd uraimat és böcsületes nemes patronusimat, hogy kegyel-
me-
tetek ez kis munkácskám mellett kegyelme-
tetekhez való jóindula-
tomat és affectiómat vegye és fogadja jó kedvvel. Az miből én is
kegyelme-
teteknek tudok szolgál-
ni, az uristen halálo-
mat halasztván,
örö-
mest és jó kedvvel szolgál-
lok. Tartsa meg az uristen kegyel-
me-
teteket jó egész-
ségben és kegyelme-
teteknek minden tanácsit és szán-

dékit szent lelkinék általa vezérelje az ő szent nevinek tisztességére, az anyaszentegyháznak épületire és országunknak közönséges hasznára. Amen. Datum Eperies, 6. die Novembris, anno 1612.

Kegyelmeteknek alázasos szolgálja

Mihalyko János eperiessi magyar praedicator m. p.

Kívül: Nobilitate vera, prudentia et rerum experientia amplissimis ac praestantissimis viris, domino Thomae Samsdorffer, iudici primario, nec non caeteris eius assessoribus iuratis inclytae rei-publicae Cassoviensis etc., dominis meis mecaenatibus ac patronis longe honorandis.

Cassoviam.

Alatta más kézzel: Exhibitae die 15. Novembris 1612.

Eredetije Kassa város levéltárában, 5480/2. sz. a.

II.

Gróf Esterházy Miklós nádor rendelete Kassa város tanácsához a Rákóczi György ellen irt «acclamatio» szerzőjének és nyomtatójának kinyomozása iránt. Nyitra, 1630. okt. 27.

Prudentes et circumspecti domini, amici nobis observandissimi.

Salute ac nostri commendatione praemissa. Ide Nittrára érkezvén az hadakkal, ma hozának valami nyomtatást, úgy mint a kiben nem tudom micsoda esztelen acclamatiót tesznek Rákóczi uramnak, ki mely alkalmatlan legyen mind arra nézve, a ki csinálta s mind a ki kinyomtatta s mind pedig a ki engedelméből az kinyomtatott, meggondolhatja kegyelmekek, holott az az ő felsége, az mi kegyelmes urunk autoritásának nagy és elszenvedhetetlen praejudiciomjára vagyon. Minek okáért tisztünk szerint hagyjuk kegyelmekekre, hogy annak az acclamatiónak authorát mingyárt sietséggel felkerestesse kegyelmekek és ha oly ember, a ki az kegyelmekek jurisdictiója alatt való, arestállya mingyáráston, a hol penig oly ember volna, az ki az kegyelmekek jurisdictiója alá nem tartoznék, kegyelmekek minden késedelem nélkül adja tudunkra. Mivel peniglen az kegyelmekek városában, az mint itéljük, nyomtatták ki azt az acclamatiót, mennyen jól végire kegyelmekek, ha az kegyelmekek közt lakó könyvnyomtató nyomtatta-e ki, avagy

más valaki; s ha az kegyelmetek könyvnyomtatója nyomtatta ki, mingyárt megfogja kegyelmetek és usque ad resolutionem suae maiestatis, minthogy ilyen mód nélkül való dolgot (*így*) és az ki az ő felsége autoritásának sokat praejudicál, fogságban tartsa kegyelmetek s ne is merészellyen ebben kegyelmetek egyebet cselekedni. Isten kegyelmetekkel. Nitriae, 27. Octobris 1630.

Earundem dominationum vestrarum

amicus benevolus.

P. S.¹ Azonban im mi is, isten velünk levén, affelé igyeke-zünk hozván szegény hazánk szolgálatja nem leszen.

Comes N. Esterházi.

Kívül: Prudentibus et circumspectis N. N. iudici, capitaneo caeterisque iuratis civibus liberae regiaeque civitatis Cassoviensis etc., amicis nobis observandis.

Alatta más kézzel: Exhibitae die 2. Novembris anni 1630.

Eredetije papiron, zárlatán gróf Esterházy pecsétjével Kassa város levéltárában, 6337. sz. a.

III.

A kassai compactorok folyamodása Kassa város tanácsához, melyben az eperjesi és lőcsei egyesült compactor czéh által ellenök ő felségéhez felterjesztett támadásokra védelmeért és közbenjárásáért esedeznek. Kassa, 1700.

Tekintetes, nemes magistratus, nekünk nagy jó uraink.

Az tekintetes nemes tanács consensusabul kelletvén az becsületes cassai compactor czéh articulusi megszerzésére indulnom, eperjesi compactor uraimékal miben legyen dolgunk, uraságtok előtt világossan constál; kik is nagy magok megindulásokból az lőcsei compactorokkal együtt magokat együve adván, mentenek Bécsben kegyelmes urunkhoz eő felségéhez. Micsoda informatiót fognak eő felsige eleiben terjeszteni, nem tudgyuk, mindazonáltal hogy mi is magunk dolgainknak folytatását ne látassunk elaludni, folyamod-

¹ Innen Eszterházy sajátkezű írása.

tunk az tekintetes nemes magistratushoz, mint nekünk atyáinkhoz, hogy méltóztassék oly assistentiával ezen galyibás állapotunkban lenni, az miképpen dolgaink folytanak eperjesi compactor uraimékal, egész informatiótt adni ne terheltessék az méltóságos udvarhoz sub sigillo civitatis fel küldeni, mivel, az mint értyük, egyébel bennünket nem vádolhatnak, hanem hogy contár mester embereknél tanulunk mesterségünket; kitt is mi nem tagadunk, mivel mig ez ideig sohol Magyarországon ezen compactor mesterségen való mester embereknek czéhek nem levén, ott kellett azoknál tanulnunk, jól lehet eperjesi uraimék dicsekedtenek az magok céhekel, de az volt csak statutuma az királyi városoknak, az mely bennünket is, úgy-mint őket, illetett.

Kérjük azért nagy alázatossan nemes magistratus uraságotokat, kegyelmeteket, hogy ezen mi dolgainkat méltó tekintetben vevén, az mitt az uraságotok bölcse elméje ez iránt való dolgaink folytatására fel találhat kegyelmes urunk eö felsége előtt, méltóztatásék mellettünk igasságunkban irni, hogy eö felségétül kegyelmes csaszarunktul nekünk adatott privilegialis articulusink in omnibus punctis et clausulis intacte meg maradhassanak vellünk együtt az uraságotok szárnyai alatt; mely uraságotok jó akaratját életünk fotáig (= *fogytág*) miis meg szolgálni el nem mulatjuk.

Maradván uraságotok szolgálói

az kassai compactor ché tagjai.

Kegyese választ várnak.

Kívül: Az nemes szabad király Kassa városa főbirájához és az egész tekintetes, nemes tanácsbeli urainkhoz, mint atyáinkhoz alázatos instantiája nyujtatik az kassai compactor chének.

Eredeti je papiron Kassa város levéltárában, 11,543. sz. a.